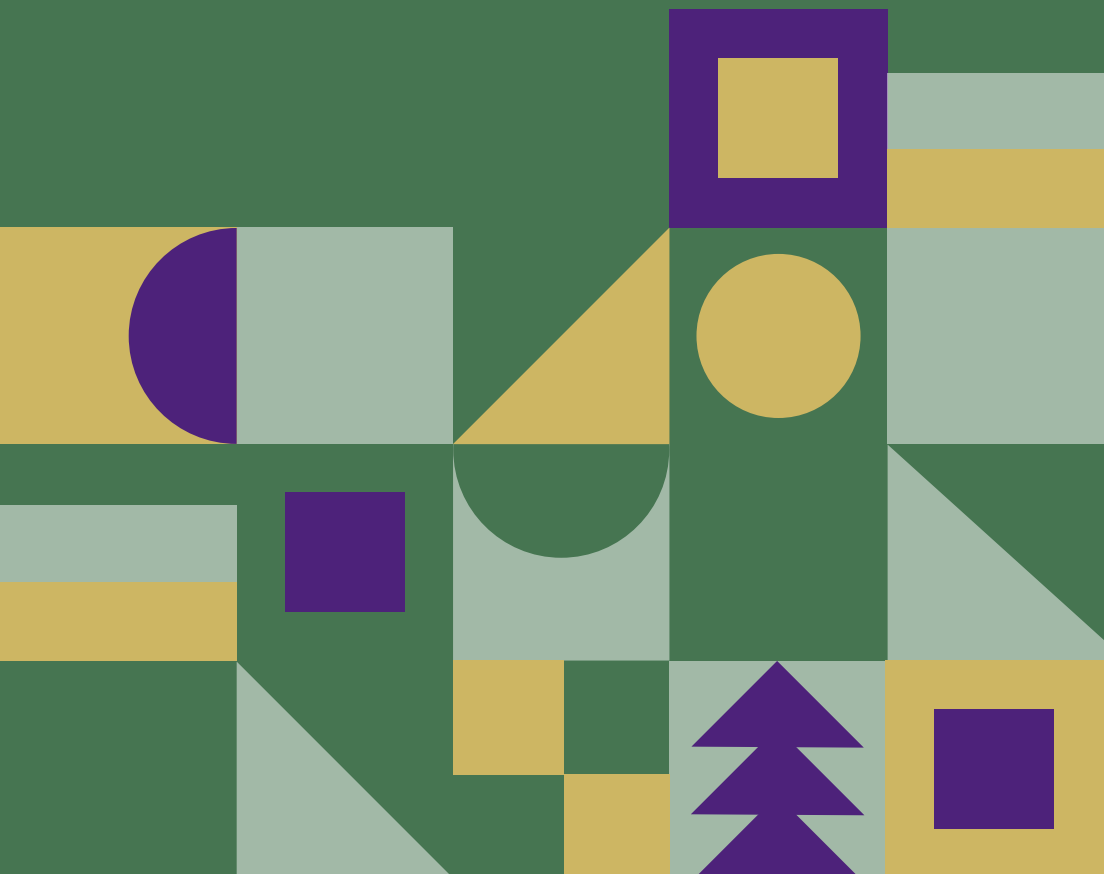

“ผลงานการทำงานทุกหน่วยงาน” แนวคิดการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตำบลหนองสนิท

ถอดบทเรียนกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น โครงการ การพัฒนาระบบและกลไก
การสนับสนุนกระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนและชุมชน
ตำบลหนองสนิท อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

คำนำ

หนังสือชุดความรู้ทั้ง 5 เล่มนี้ เป็นการถอดบทเรียนกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นของ 5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จังหวัดสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์ ประการแรก เพื่อศึกษาแนวทางในการเพิ่มสมรรถนะขีดความสามารถของบุคลากรท้องถิ่นในการพัฒนาอัตรากำลังพลเมืองรุ่นใหม่ด้านการพัฒนาเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น ประการที่สอง เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบและกลไกด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่บริบทชนบทและบริบทกึ่งเมืองกึ่งชนบท และรูปแบบการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมของเด็กและเยาวชนในการเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพที่เหมาะสมในแต่ละบริบท และประการที่สาม เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนสู่การขยายผลไปยัง อปท.อื่น และองค์กรหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสนใจ จึงได้เรียบเรียงเนื้อหาแยกตามรายพื้นที่ดังนี้

เล่มที่ 1 ใช้ “วิจัย” แก้ปัญหาชุมชนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนตำบลเมืองแก ถอดบทเรียนกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น โครงการ การพัฒนาระบบและกลไกการพัฒนาเด็กเยาวชนตำบลเมืองแกอย่างมีส่วนร่วม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

เล่มที่ 2 “3 กลไก” เชื่อมประสานพัฒนาเด็กและเยาวชนตำบลกันตวจระมวล ถอดบทเรียนกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น โครงการ ระบบและกลไกการพัฒนาส่งเสริมอาชีพเยาวชนในและนอกระบบ ตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

เล่มที่ 3 “ตำบล + หน่วยงาน + สถานศึกษา” 3 กลไกหลักร่วมพัฒนาเด็กเยาวชนตำบลสลักได ถอดบทเรียนกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น โครงการ กลไกการพัฒนาเด็กและเยาวชนแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท ตำบลสลักได อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

เล่มที่ 4 “สานพลังภาคีเครือข่าย” กลไกการพัฒนาเด็กตำบลหนองอียอ
ถอดบทเรียนกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น โครงการ กลไกการพัฒนาเด็กและเยาวชน
ตำบลหนองอียอ อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

เล่มที่ 5 “ผสานการทำงานทุกหน่วยงาน” แนวคิดการพัฒนาเด็กและเยาวชน
ตำบลหนองสนิท ถอดบทเรียนกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น โครงการ การพัฒนาระบบ
และกลไกการสนับสนุนกระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนและชุมชน ตำบลหนองสนิท
อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

สุดท้ายนี้มูลนิธิ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือชุดความรู้ทั้ง 5 เล่มนี้จะเป็นประโยชน์
ต่อผู้อ่านทุกท่านและสามารถนำข้อมูล/องค์ความรู้ของกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านนโยบายและการพัฒนาพลเมือง
รุ่นใหม่ทั้งบุคลากรท้องถิ่นและเยาวชนในพื้นที่ขององค์กรและหน่วยงานของท่าน และ
ในการนี้มูลนิธิใคร่ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และ
นวัตกรรม (สกว.) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) 5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
จังหวัดสุรินทร์ และเครือข่ายองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่ เช่น ผู้นำชุมชน
ปราชญ์ชาวบ้าน ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายผู้ปกครอง ผู้ใหญ่ใจดี คณะผู้บริหาร ครู
และนักเรียนแกนนำจากสถาบันการศึกษา สาธารณสุขอำเภอ อาสาสมัครสาธารณสุข
(อสม.) สภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล แกนนำเด็กและเยาวชน ฯลฯ ที่สานพลัง
ร่วมมือกันจนสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายทุกประการ

มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนากรไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

บอกเล่า เพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นกระบวนการที่คนในชุมชนรวมทั้งตัวท้องถิ่นเข้ามาร่วมกันคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งคำถาม วางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ **“คน”** ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง (Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเข้มแข็งในการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถใช้กระบวนการนี้ แก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในท้องถิ่น โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้น จุดเน้นของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงอยู่ที่ **“กระบวนการ”** มากกว่า **“ผลลัพธ์”** เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยตรง และให้งานวิจัยมีส่วนในการแก้ปัญหาของชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย **“เวที”** (การประชุม เสวนา พุดคุยถกเถียง) เป็นวิธีการเพื่อให้คนในชุมชน ทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าราชการ หรือกลุ่มคนอื่น ๆ เข้ามาร่วมหารือ **“ปัญหา”** ในกระบวนการวิจัย

“กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น” หมายถึง การทำงานอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อตอบ **“คำถาม”** หรือ **“ความสงสัย”** บางอย่าง ดังนั้น สิ่งสำคัญคือประเด็น **“คำถาม”** ต้องคมชัด โดยมีการแยกแยะประเด็นว่าข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการหา **“ข้อมูล”** ก่อนทำการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการ **“วางแผน”** การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำการ **“บันทึก”** มีการ **“ทบทวน”** ความก้าวหน้า **“วิเคราะห์”** ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ **“ถอด”** กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นออกมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ **“สรุปบทเรียน”** ตอบคำถามที่ตั้งไว้แล้ว

อาจจะทำให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่น ๆ หรือพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำโดย “ผู้ที่สงสัย” ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั่นเอง ดังนั้น กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็นงานวิจัยอีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัวตนท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่น เพื่อคนท้องถิ่น โดยมุ่งแก้ไขปัญหาด้วยการทดลองทำจริงและมีการบันทึกและวิเคราะห์อย่างเป็นระเบียบการวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ศักดิ์หรือสิทธิ์ที่ผูกขาดอยู่กับครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมดาที่ชาวบ้านก็ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามแนวคิดและหลักการดังกล่าวมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง พบว่า ชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงานด้วยการบอกเล่าได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็พบว่าการเขียนรายงาน เป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้แก่นักวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นด้วยความตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงได้ปรับรูปแบบการเขียนรายงานวิจัย ให้มีความยืดหยุ่น และมีความง่ายต่อการนำเสนองานในรูปแบบที่นักวิจัยถนัด โดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและรูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไป ซึ่งเป้าหมายสำคัญของรายงานวิจัยยังคงมุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นภาพของกระบวนการวิจัยมากกว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย โดยกลไกสำคัญที่จะช่วยให้นักวิจัยสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ศูนย์ประสานงานวิจัย (Node) ในพื้นที่ ซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงโครงการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบการทำงานวิจัย ดังนั้น Node จะรับรู้พัฒนาการของโครงการวิจัยมาโดยตลอด บทบาทการวิเคราะห์เนื้อหาหรือกิจกรรมของโครงการจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Node และนักวิจัย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวได้นำมาซึ่งการถอดบทเรียนโครงการวิจัยสู่การเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

แต่อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น อาจไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการโดยทั่วไป หากแต่ได้คำตอบและเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหา ศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

บทเกริ่นนำ

มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) หรือสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.เดิม) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 แห่งในพื้นที่เป้าหมาย จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ เทศบาลตำบลเมืองแก (อำเภอท่าตูม) องค์การบริหารส่วนตำบลสลักได (อำเภอเมือง) เทศบาลตำบลกันตวจระมวล (อำเภอปราสาท) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองอีโย (อำเภอสนม) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสนิท (อำเภอจอมพระ) และสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เพื่อศึกษาวิจัยและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการต่อยอดและพัฒนากลไก ระบบสนับสนุนและรูปแบบการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่บริบทชนบทและบริบทกึ่งชนบทกึ่งเมือง ภายใต้การดำเนินงานของโครงการพัฒนาเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น 4 ภาค ระยะเวลาดำเนินงาน 1 ปี 2 เดือน คือตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2562 จนถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2563 โดยมีเป้าหมาย 3 ประการคือ ประการแรก เพื่อเพิ่มสมรรถนะบุคลากรท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ให้มีบทบาทเป็น “พี่เลี้ยง” มีทักษะโค้ช ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการใช้ประโยชน์จากข้อมูลความรู้ และทักษะการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม กับทุกภาคส่วนในชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งเป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนกลไกเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ประการที่สอง เพื่อยกระดับและสมรรถนะของกลไกเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่เป้าหมาย 5 อปท.จังหวัดสุรินทร์ ให้เกิดความต่อเนื่องยั่งยืน มีรูปธรรมในลักษณะการจัดตั้งกลไกอย่างมีส่วนร่วม และมีระบบสนับสนุน/ระบบบริหารจัดการ และระบบติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องที่ชัดเจน และประการที่สาม เพื่อสร้างองค์ความรู้/นวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะคนรุ่นใหม่ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management ; KM) กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Communities-based Research; CBR) ที่เป็นกระบวนการสร้างนักวิจัยซึ่งมุ่งให้ชุมชนเป็นฐานเพื่อ

ค้นหาความรู้ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่นได้เอง หรือ “สร้างคน สร้างองค์ความรู้ สร้างการเปลี่ยนแปลง” และเป็นเรียนรู้ด้วยโครงการ/โครงการงาน/กิจกรรมที่เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานวิจัย และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในชุมชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นที่มาของการก่อเกิด 5 โครงการวิจัยหลัก ที่ได้รับทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกว.) ได้แก่

1. โครงการ “ระบบและกลไกการพัฒนาส่งเสริมอาชีพเยาวชนในและนอกระบบตำบลกันตวจระมวล อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์” โดย นางสาวรัตนาศุขสบาย ตำแหน่ง หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลกันตวจระมวล หัวหน้าโครงการวิจัยและคณะนักวิจัย
2. โครงการ “การพัฒนาระบบและกลไกการพัฒนาเด็กเยาวชนตำบลเมืองแกอย่างมีส่วนร่วม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์” โดย นายสุรศักดิ์ สิงห์หาร ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลเมืองแก หัวหน้าโครงการวิจัยและคณะนักวิจัย
3. โครงการ “กลไกการพัฒนาเด็กและเยาวชนแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท ตำบลสลักได อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์” โดย นางสุมาลัย แดบทอง ตำแหน่ง หัวหน้าสำนักปลัด อบต.สลักไดและคณะนักวิจัย
4. โครงการ “การพัฒนาระบบและกลไกการสนับสนุนกระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนและชุมชน ตำบลหนองสนธิ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์” โดย นายสมเกียรติ สาระ ตำแหน่ง หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสนธิและคณะนักวิจัย
5. โครงการ “กลไกการพัฒนาเด็กและเยาวชนตำบลหนองอียอ อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์” โดย นายสุวัฒน์ ยิ้มดี ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองอียอและคณะนักวิจัย

โดยที่ทั้ง 5 โครงการวิจัยเน้นการใช้ “กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น” หรือเรียกว่า CBR เป็นเครื่องมือหลักในการยกระดับกลไก ระบบสนับสนุน และค้นหารูปแบบการพัฒนาเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษาที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ในพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะเป็นบริบทชุมชนและบริบทกิ่งเมืองกิ่งชนบท โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทชุมชน เพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้เกี่ยวกับด้านประวัติศาสตร์ชุมชน ด้านภูมิศาสตร์ ด้านประชากร ด้านทรัพยากร/สิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรมประเพณี และด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเชิงประเด็น เพื่อพัฒนาโจทย์ปัญหาและตั้งชุดคำถามวิจัยว่าสงสัยอะไร อยากเรียนรู้และค้นหาคำตอบหรือวิธีการแก้ปัญหาเรื่องใด เป็นการศึกษาประเด็นวิจัยเฉพาะเจาะจงที่ต้องการเรียนรู้และศึกษาวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเก็บรวบรวม เรียบเรียง ประมวล วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการศึกษาวิจัยเพื่อตอบคำถามที่สงสัย และต้องการแก้ปัญหานั้น ๆ เพื่อไปสู่การค้นหากลุ่มเป้าหมาย พื้นที่เป้าหมายในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 4

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบและลงมือทดลองปฏิบัติการ เป็นการค้นหาวิธีการหรือเครื่องมือสร้างการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (Action Research) หรือทดลองปฏิบัติกับกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่เป้าหมายเพื่อตอบโจทย์คำถามวิจัย

ขั้นตอนที่ 5 การติดตามและสรุปผลการวิจัย เป็นระบบสนับสนุนการวิจัยเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและสามารถปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่ก่อน-ระหว่าง-หลังดำเนินการวิจัยว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง สามารถค้นหาคำตอบของโจทย์ปัญหาหรือชุดคำถามวิจัยได้หรือไม่ในการดำเนินการวิจัยและผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร เพื่อเป็นทั้งผลลัพธ์เชิงคุณภาพและปริมาณ รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้น และการนำผลจากการศึกษาวิจัยไปขยายผลได้หรือไม่ อย่างไร ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น

โดยกระบวนการเรียนรู้เพื่อท้องถิ่นทั้ง 5 ขั้นตอนนี้ จะต้องคำนึงถึงการวิเคราะห์ความต้องการตั้งแต่เริ่มศึกษาบริบทชุมชน การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ตั้งโจทย์วิจัยและคำถามวิจัย เรียงลำดับความสำคัญก่อนหลัง เพื่อเลือกโจทย์ปัญหาหรือประเด็นวิจัยที่ชัดเจน เพื่อกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมว่าต้องการให้ใครได้รับการต่อยอดและพัฒนา ใครคือกลุ่มเป้าหมาย ใครคือพี่เลี้ยงที่ต้องเพิ่มสมรรถนะหรือทักษะการโค้ช ใครคือคณะทำงานที่จะผลักดันให้เกิดกลไกในการขับเคลื่อนงานพัฒนาเด็กเยาวชนและชุมชน และต้องการให้ใครเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร องค์กรประกอบของกลไกที่จะขับเคลื่อนงานด้านพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชน

ท้องถิ่นให้เกิดความต่อเนื่อง เช่น ควรมีโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบร่วมกัน
อย่างไร ควรมีนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนงานและงบประมาณอย่างไร
ควรมีระบบสนับสนุน ระบบติดตาม/ประเมินผล และระบบบริหารจัดการอย่างไร
เพื่อนำไปสู่การกำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะดำเนินการวิจัย การเลือกเทคนิควิธีการหรือ
เครื่องมือที่จะใช้ในการศึกษาวิจัย การออกแบบ/การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของ
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการหรือทดลองปฏิบัติจริงในภาคสนามและมี
ระบบติดตาม/ประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อสรุปผลการวิจัยผ่านเวที
คืนข้อมูลชุมชน และเวทีประชุมกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งท่านผู้อ่านสามารถติดตาม
ผลการศึกษาวิจัยได้ที่เว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย
และนวัตกรรม (สกสว.) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และมูลนิธิสยามกัมมาจล

นอกจากมูลนิธิสยามกัมมาจลจะมีบทบาทหน้าที่ประสานงานวิจัย ยังคงมีหน้าที่
รับผิดชอบในด้านงานวิชาการและสนับสนุนการเพิ่มสมรรถนะทั้งทีมพี่เลี้ยงวิจัยและ
ทีมนักวิจัย ร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอีสาน โดย รองศาสตราจารย์
ดร.สุจินต์ สิมารักษ์ นายบุญเสริม เสียงสนั่น นายวิเชียร สอนจันทร์ และสถาบันยุวโพธิชน
โดย นางสาววรารณณ์ หลวงมณี จัดให้มีการประชุม/อบรมเชิงปฏิบัติ/ค่ายสร้างเครือข่าย
เด็กและเยาวชน ทีมพี่เลี้ยงและทีมนักวิจัยตลอดโครงการ ดังนี้

Workshop 1	เวทีทำความเข้าใจ หาแนวทางและการพัฒนาโจทย์วิจัย 5 อบท.จังหวัด
สุรินทร์
Workshop 2	เวทีการพัฒนาโจทย์วิจัยรายพื้นที่ 5 อบท.จังหวัดสุรินทร์
Workshop 3	เวทีวิเคราะห์โครงการ กลั่นกรองและนำเสนอโครงการวิจัย ต่อ สกสว.
หรือ สกว.เดิม
Workshop 4	เวทีพิจารณาโครงการวิจัย 5 อบท.จังหวัดสุรินทร์ ต่อคณะกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ
Workshop 5	เวทีออกแบบวิจัย วางแผน ทดลองปฏิบัติ และแบ่งบทบาทวางระบบ
ติดตาม
Workshop 6	เวทีหนุนเสริมศักยภาพพี่เลี้ยงวิจัย (Training of Trainers ; TOT)
Workshop 7	เวทีหนุนเสริมศักยภาพทีมนักวิจัย/สรุปบทเรียน และถอดบทเรียน
โครงการวิจัยหลัก

- Workshop 8 เวทีสนับสนุนโครงการวิจัยย่อย วางแผน ทดลองปฏิบัติและวางระบบติดตาม
- Workshop 9 เวทีคืนข้อมูลชุมชน และถอดบทเรียน (AAR) ทีมพี่เลี้ยงวิจัยและนักวิจัยโครงการย่อย
- Workshop 10 เวทีหนุนเสริมศักยภาพและสร้างเครือข่ายนักวิจัย/จัดทำรายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัย
- Workshop 11 เวทีนำเสนอรายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- Workshop 12 เวทีสังเคราะห์ข้อมูล และจัดทำรายงานผลการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์
- Workshop 13 เวทีนำเสนอผลงานวิจัย 5 อปท.สุรินทร์ เพื่อขอข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ
- Site visit การติดตาม ประเมินสถานการณ์ และปรับปรุงการดำเนินงานตลอดระยะเวลาดำเนินโครงการ

โดยที่เนื้อหาในหนังสือถอดบทเรียนโครงการวิจัยของ 5 อปท.จังหวัดสุรินทร์นี้จะเน้นการถอดบทเรียนกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นและตัวอย่างความสำเร็จของโครงการและคณะนักวิจัยพอสังเขป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการศึกษาวิจัยเพื่อต่อยอดและพัฒนากลไก ระบบและรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้และสนับสนุนเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษา หากท่านใดหรือหน่วยงาน/องค์กรใดสนใจสามารถเดินทางไปศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสัมผัสจริงในพื้นที่เป้าหมายทั้ง 5 อปท.ในจังหวัดสุรินทร์

.....

“ผสานการทำงานทุกหน่วยงาน”
แนวคิดการพัฒนาเด็กและเยาวชน
ตำบลหนองสนิก

“หนองสนิท” เป็นตำบลเก่าแก่ เดิมขึ้นกับตำบลจอมพระ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ เมื่อปี พ.ศ. 2498 ได้แยกเขตการปกครองออกมาเป็นตำบลหนองสนิท ปัจจุบันยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยอีสานและภาษาส่วย นับถือศาสนาพุทธ ประกอบไปด้วย 10 หมู่บ้าน มี 1,283 หลังคาเรือน จำนวนประชากรประมาณ 5,129 คน ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภोजอมพระ ประมาณ 10 กิโลเมตร

ด้วยสภาพพื้นที่ที่เป็นที่ลุ่ม คนในตำบลหนองสนิทส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพทำนา แต่ด้วยสภาพดินเป็นดินร่วนปนทรายจึงไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ดินัก ส่วนอาชีพเสริมเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การทอผ้าและเลี้ยงสัตว์ คุณภาพชีวิตของชาวบ้านส่วนใหญ่จึงมีฐานะค่อนข้างยากจน เมื่อหมดฤดูกาลทำนาต้องออกไปรับจ้างทำงานนอกพื้นที่ เด็กเยาวชนจึงต้องอาศัยอยู่กับปู่ย่า ตายาย กลายเป็นครอบครัวแหวกกลาง ทำให้เด็กขาดความอบอุ่น และเกิดช่องว่างระหว่างวัย จากการสำรวจพบว่า มีจำนวนเด็กและเยาวชนในพื้นที่ราว 1,585 คน คิดเป็นร้อยละ 30.36 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

ในพื้นที่ตำบลหนองสนิท มีสถาบันการศึกษา 4 หน่วย ประกอบด้วย **โรงเรียนประถมศึกษา 5 แห่ง** ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองสนิท โรงเรียนบ้านหนองกบ โรงเรียนบ้านโนนจั่ว โรงเรียนบ้านวารไพศรี และโรงเรียนบ้านสำโรง **โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง** ได้แก่ โรงเรียนหนองสนิทวิทยา **ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง** ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต.หนองสนิท และ **การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) 1 แห่ง** ได้แก่ กศน.ตำบลหนองสนิท

แผนที่ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชน ตำบลหนองสนิก

เด็กและเยาวชนในตำบลหนองสนิก มีหลากหลายกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีปัญหาแตกต่างกันตามสภาพครอบครัวและสังคม ยกตัวอย่างเช่น

- ปัญหายาเสพติดที่ขยายเข้าไปในโรงเรียน โรงเรียนหนองสนิกวิทยา โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีนักเรียนถูกจับเรื่องยาเสพติดหลายราย บางรายได้รับการตักเตือน บางรายถูกจับได้ในโรงเรียนแล้วต้องออกจากระบบการศึกษา ประเภทของยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นยาบ้า เด็กเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับทั้งในฐานะผู้ค้าและผู้เสพ หลายกรณีเยาวชนถูกจับดำเนินคดีเมื่อถูกปล่อยตัวออกมาแล้วก็โดนจับดำเนินคดีอีก
- ปัญหาขับขี่จักรยานยนต์ส่งเสียงรบกวน ส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชนชาย ช่วงอายุ 13 - 18 ปี นำรถจักรยานยนต์ออกมาขับขี่ช่วงเย็นถึงกลางคืน การขับขี่ด้วยความรวดเร็วเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุที่อาจทำให้ร่างกายได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต และสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้ใช้รถใช้ถนนทั่วไป ยิ่งหากประสบอุบัติเหตุนั้นหมายถึงผลกระทบต่อการเรียนทำให้ต้องหยุดเรียน อีกทั้งยังเป็นภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลแก่ผู้ปกครองซึ่งไม่ได้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต
- การติดสื่อโซเชียลมีเดีย เช่น โทรศัพท์ เกม ส่งผลกระทบทั้งต่อการเรียนและสุขภาพ กล่าวคือ ทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน เรียนไม่รู้เรื่องเนื่องจากนอนดึก พักผ่อนน้อย สมองไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ และส่งผลกระทบต่ออารมณ์ในระยะยาว เมื่อนักเรียนไม่มีความสุขในการเรียน ย่อมมีความเสี่ยงต่อการถูกชักจูงให้มีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น ติดยาเสพติด บุหรี่ แอลกอฮอล์ การออกเรียนกลางคืน อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว
- ปัญหาการออกเรียนกลางคัน จากข้อมูลการสำรวจเด็กและเยาวชนอายุไม่เกิน 18 ปี ที่ไม่ได้เรียนในสถานศึกษา พบมีจำนวน 71 คน โดยสาเหตุเกิดจากครอบครัวมีปัญหา เรียนไม่รู้เรื่อง ขาดความมุ่งมั่นในการเรียน เป็นสาเหตุให้มีการรวมตัวทำกิจกรรมที่ไม่สร้างสรรค์

- ปัญหาซู่สาว เกิดจากหุ่นหันพลันแล่น ไม่รู้จักยับยั้งชั่งใจ ไม่มีผู้ใหญ่ที่เปิดใจคอยให้คำปรึกษา

- การตั้งครรภ์ก่อนวัย/คุณแม่วัยใส มีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่มี การป้องกันทำให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ในขณะที่ยังไม่พร้อม เพราะอยู่ในวัยเรียน นำมาสู่การทำแท้งผิดกฎหมายซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพและชีวิต ปัญหาส่วนหนึ่งเกิด จากครอบครัวขาดความอบอุ่น ไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกัน ลูกไม่ไว้ใจหรือใกล้ชิดกับพ่อแม่ ส่วนมากอาศัยอยู่กับตายาย เพราะพ่อแม่ไปทำงานต่างจังหวัด

- ภาวะซึมเศร้า จากสถิติของอำเภोजอมพระ พบว่า เด็กเยาวชนมีภาวะซึมเศร้า สูงเป็นอันดับ 1 ของประเทศ สาเหตุมาจากยาเสพติด และจากการตั้งครรภ์ก่อนวัย กลายเป็นคุณแม่วัยใส

- ค่านิยมผิด ๆ เช่น การจัดมหรธรรมรถแห่ในภาคอีสานที่ได้รับความนิยมมาก ในปัจจุบัน รถแห่จะเปิดเครื่องเสียงดังอีกที นอกจากผู้ใหญ่แล้วยังมีทั้งเด็กผู้ชายและ เด็กผู้หญิงถือขวดเหล้ามายืนเต้นกันอย่างเมามัน ถึงขนาดมีเพจเฟซบุ๊กนำเสนอตาราง การเดินทางของรถแห่ไปยังจุดต่าง ๆ

ผลงานความร่วมมือของชุมชน

การทำงานเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนของ อบต.หนองสนิทดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งมั่นทำงานร่วมกับทุกหน่วยงานในพื้นที่ มีการจัดตั้ง **“กลไกการทำงานด้านเด็กและเยาวชน”** จากการรวมตัวของผู้นำชุมชนและอาสาสมัครชุมชน หน่วยงาน และตัวแทนชุมชนรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ แต่ละส่วนตามช่วงวัยจำนวน 6 กลุ่มงาน

เริ่มจาก **กลุ่มงานแม่และเด็ก** การส่งเสริมสุขภาพตั้งแต่ก่อนการตั้งครรภ์ การฝากครรภ์ การดูแลช่วงตั้งครรภ์ตามเกณฑ์มาตรฐาน การติดตามหญิงตั้งครรภ์ เข้ารับบริการในสถานบริการอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างน้อย 6 เดือน การดูแลพัฒนาการเด็กแรกเกิด ถึง 6 ปี โครงการโรงเรียนคุณแม่หลังคลอด เพื่อให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพร่างกายหลังคลอดและให้คำแนะนำในการเลี้ยงดูบุตรอย่างถูกวิธี รวมถึงการคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก สมาชิกกลุ่มงานแม่และเด็ก ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน อสม.ประจำหมู่บ้าน และผู้รู้ในชุมชน

ทุนทางสังคมที่ร่วมดำเนินการ ประกอบด้วย 1. ชมรม อสม.ตำบลหนองสนิท 2. อสม.ทุกหมู่บ้าน 3. รพ.สต.หนองสนิท 4. อบต.หนองสนิท 5. คณะกรรมการหมู่บ้าน 6. โรงเรียนในเขตตำบลหนองสนิท 7. กองทุนหลักประกันสุขภาพ และ 8. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลหนองสนิท

กลุ่มงานเด็กปฐมวัย - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนับสนุนให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เตรียมความพร้อมและพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เด็กมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย ดูแลเรื่องสุขภาพโดยพัฒนาระบบอาหารและโภชนาการจัดระบบเมนูอาหารผ่านระบบ *“Thai School Lunch”*

จัดกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมไอคิว อีคิวผ่านกิจกรรม *“กิน กอด เล่น เล่า”* เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับบุตรหลานให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ส่งเสริมกิจกรรมท่อน้อยพินสอยด้วยมือเรา และส่งเสริมการเล่นของเด็กผ่านสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา

ทุนทางสังคมที่ร่วมดำเนินการ ประกอบด้วย 1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลหนองสนธิ 2. เยาวชนหนองสนธิจิตอาสาพลัส 3. ชมรมผู้สูงอายุตำบลหนองสนธิ 4. หน่วยกู้ชีพตำบลหนองสนธิ 5. สภาเด็กและเยาวชนตำบลหนองสนธิ 6. ศูนย์พัฒนาครอบครัวตำบลหนองสนธิ 7. กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.หนองสนธิ 8. อบต.หนองสนธิ 9. รพ.สต.หนองสนธิ และ 10. กลุ่มงานสำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

กลุ่มงานเด็กวัยเรียน เป็นการรับไม้ต่อจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลหนองสนธิ ส่งเสริมสุขภาพปากและฟัน โรคอ้วน รวมถึงสอนทักษะการว่ายน้ำแก่เด็กอายุ 3-15 ปี เพื่อให้เอาตัวรอดหากตกน้ำเนื่องจากสภาพชุมชนมีหนองน้ำที่เคยมีเด็กประสบอุบัติเหตุจมน้ำอยู่บ่อยครั้ง การส่งเสริมอนามัยในช่องปากของเด็กวัยเรียน และพัฒนาการสอนให้มีคุณภาพ

ทุนทางสังคมที่ร่วมดำเนินการ ประกอบด้วย 1. โรงเรียนประถมศึกษาในตำบลหนองสนธิ จำนวน 5 แห่ง 2. เยาวชนหนองสนธิจิตอาสาพลัส 3. หน่วยกู้ชีพตำบลหนองสนธิ 4. สภาเด็กและเยาวชนตำบลหนองสนธิ 5. กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.หนองสนธิ 6. อบต.หนองสนธิ 7. ชมรม อสม.ตำบลหนองสนธิ 8. รพ.สต.หนองสนธิ 9. กลุ่มงาน สปสช. และ 10. ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน

กลุ่มงานเด็กและเยาวชน ส่งเสริมการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน การให้ความรู้แก่สาวประเภทสอง การให้ความรู้เกี่ยวกับวัยรุ่นเรื่องโทษและการปฏิเสธยาเสพติด กิจกรรมเพิ่มเติมความรู้นอกเวลาเรียนให้ความรู้วัยรุ่นยุคใหม่ใส่ใจสุขภาพ กิจกรรมการป้องกันและลดอุบัติเหตุบนท้องถนน สร้างเครือข่ายแกนนำกลุ่มในลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน จัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาในเขตตำบลหนองสนธิ กิจกรรมอาหารปลอดภัยให้นักเรียน การรื้อฟื้นวงดนตรีลูกทุ่ง วงโปงลาง การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การรวมตัวกันของเด็กและเยาวชนตำบลหนองสนธิในการทำงานจิตอาสาพัฒนาชุมชน พัฒนาอาชีพ สร้างงานและสร้างรายได้

“ผลงานการทำงานกับทุกหน่วยงาน” แนวคิด การพัฒนาเด็กและเยาวชนตำบลหนองสนิท

การทำงานของ อบต.หนองสนิท เน้นทำงานร่วมกับทุกหน่วยงานเพื่อขับเคลื่อนงานพัฒนาเด็กเยาวชน เช่น การทำงานร่วมกับหน่วยกู้ชีพในการเป็นอาสาสมัครแจ้งข่าวเตือนภัย สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง ทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในตำบลและนอกตำบล สร้างครอบครัวต้นแบบในชุมชน ส่งเสริมให้เยาวชนนอกระบบมีอาชีพในชุมชนและส่งต่อให้เรียนจบภาคบังคับกับ กศน.

ทุนทางสังคมที่ร่วมกันดำเนินการ ประกอบด้วย 1. โรงเรียนหนองสนิทวิทยา 2. กลุ่มเยาวชนหนองสนิทจิตอาสาพลัส 3. กรรมการพัฒนาบทบาทสตรีตำบลหนองสนิท 4. กรรมการหมู่บ้าน 5. สภาเด็กและเยาวชนตำบลหนองสนิท 6. ศูนย์พัฒนาครอบครัวตำบลหนองสนิท 7. ธนาคารฝักอินทรีย์บ้านสำโรง 8. กศน.ตำบลหนองสนิท 9. โรงเรียนประถมศึกษาในตำบลหนองสนิท จำนวน 5 แห่ง 10. ชมรม อสม.ตำบลหนองสนิท 11. กู้ชีพตำบลหนองสนิท 12. สถาบันยุวโพธิชน 13. มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และ 14. อบจ.สุรินทร์

กลุ่มงานสภาเด็กและเยาวชนตำบลหนองสนิท ทำงานควบคู่กับ “**กลุ่มเยาวชนหนองสนิทพลัส**” และผู้ใหญ่ในชุมชน เน้นกิจกรรมจิตอาสา ทักษะชีวิตและทักษะชุมชน สลับสับเปลี่ยนกันไปให้ไม่รู้สึกรำคาญ และทำงานส่งไม้ต่อกันจากรุ่นสู่รุ่น

กิจกรรมที่โดดเด่น ยกตัวอย่างเช่น 1. ร่วมกับหน่วยกู้ชีพตำบลหนองสนิท แก้ไขความเสี่ยงด้านการขับขี่ยานพาหนะในชุมชน โดยการใช้ยางรถเก่ามาทาสีขาวแดงเพื่อติดตั้งในจุดเสี่ยงของตำบล 2. จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของสมาชิกเด็กและเยาวชนทุกปี และมีการคัดเลือกคณะทำงานทุกปีเพื่อให้มีการทำงานต่อเนื่องแบบรุ่นสู่รุ่น 3. ทำกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่ตามสถานการณ์ของชุมชน เช่น การรณรงค์สวมใส่หมวกกันน็อกหรือการจัดการขยะ และ 4. ร่วมกับ **กลุ่มเยาวชนหนองสนิทจิตอาสาพลัส** เน้นการพัฒนาทักษะชีวิตพื้นฐานให้แก่แกนนำเยาวชนขับเคลื่อนโดย อบต. ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่ใจดี ผู้ปกครอง ตลอดจนทั้งหน่วยงานภาคีเครือข่ายในพื้นที่และนอกพื้นที่ ที่เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมและติดตามประเมินผล

ในภาพรวมสังเกตเห็นได้ว่า ชุมชนมีความกระตือรือร้นและให้ความสำคัญกับกิจกรรมของเด็กและเยาวชนมากขึ้น เห็นได้จากการเปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกในวาระต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น งานประเพณีและงานเทศกาลของหมู่บ้าน นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนยังช่วยขับเคลื่อนงานด้านอื่น ๆ ของชุมชน เช่นด้านสุขภาพ ด้านสาธารณสุข ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม เป็นต้น โดยมีแนวทางการดำเนินการ คือ

1. จัดประชุมผู้นำและส่วนราชการในพื้นที่เพื่อกำหนดแนวทางร่วมกัน
2. จัดเวทีพ่อแม่หรือผู้ปกครองสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชน
3. จัดตั้งเครือข่ายครอบครัวตำบลหนองสนธิเพื่อเป็นกลไกในการทำงานระดับพื้นที่
4. จัดเวทีพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนและการตั้งเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง
5. จัดเวทีติดตามประเมินผลการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชน
6. นำเสนอผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน และสภา อบต.หนองสนธิ

สำหรับกลุ่มงานทั้งหมดนี้จัดตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปี 2552 มีคณะทำงานจากตัวแทนทุกหน่วยงานในตำบล อาสาสมัครด้านเด็กและเยาวชน จากการดำเนินการที่ผ่านมาได้มีการบูรณาการทุกกลุ่มมาร่วมเป็นคณะกรรมการชุดเดียวกัน เรียกว่า **“เครือข่ายครอบครัวตำบลหนองสนธิ”** เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมเด็กและเยาวชนในตำบลหนองสนธิให้ทุกหน่วยงานเห็นภาพร่วมกันในการแก้ไขปัญหา มีการจัดทำธรรมนูญตำบลที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนโดยตรง ยกตัวอย่างเช่น ปัญหานักเรียนหนีเรียน และปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร คณะทำงานประสานกับ กศน. เพื่อส่งเด็กและเยาวชนเรียนต่อและให้การสนับสนุนเรียนรู้ด้านอาชีพต่าง ๆ ด้วย

ทั้งนี้การดำเนินงานที่ผ่านมาของ อบต.หนองสนธิ มีกลไกการทำงานอยู่ 3 ระดับ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ดังนี้

1. กลไกความร่วมมือของภาคีหน่วยงานในตำบล ประกอบด้วย อบต. กศน. รพ.สต. โรงเรียน รวมทั้งภาคีภายนอก กลไกนี้บูรณาการงานร่วมกันก่อนจากนั้นจึงขับเคลื่อนงานเยาวชนกับชุมชนและเยาวชน

2. กลไกปฏิบัติการของหน่วยงาน ดำเนินการตามภารกิจหลักของหน่วยงาน แล้วสร้างความร่วมมือกับผู้นำ ครอบครัว แล้วปฏิบัติการกับเด็กและเยาวชน

3. กลไกปฏิบัติการในชุมชน ได้แก่ ผู้นำทางการ ผู้ใหญ่ใจดี ดำเนินการร่วมกับเด็กและเยาวชน

อย่างไรก็ตามแม้ว่าภายในพื้นที่จะมีการดำเนินงานในหลากหลายระดับ แต่ยังมีข้อจำกัดในการดำเนินงาน ซึ่งนำมาสู่การศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือ

1. กลไกตำบลมีอยู่แล้ว มีการจัดกิจกรรมร่วมมาแล้ว แต่ปัญหาเยาวชนยังคงอยู่ งานวิจัยจะเข้ามาเสริมพลังกลไกนี้อย่างไร
2. กระบวนการความร่วมมือภาคีหน่วยงานที่ผ่านมาแม้มีความร่วมมือแต่ขาดการบูรณาการอย่างแท้จริง จะพัฒนาได้อย่างไร
3. การขับเคลื่อนงานพัฒนาเยาวชนสู่ชุมชนยังไม่สามารถสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริงของชุมชน ทำอย่างไรให้การดำเนินงานมีพลัง
4. การดำเนินการที่ผ่านมาเยาวชนยังขาดการมีส่วนร่วมในทุกระดับ ทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรม บทบาทหน้าที่ และพื้นที่ของเยาวชนต่อกิจกรรมที่ทำและบทบาทในการพัฒนาชุมชน

จากสถานการณ์ปัญหาและชุดประสบการณ์การทำงานด้านเด็กและเยาวชนที่ผ่านมาสามารถลดปัญหาเด็กและเยาวชนได้ในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังมีปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องเช่นกัน อบต.หนองสนธิมองเห็นความจำเป็นในการสร้างกระบวนการศึกษาการเรียนรู้แบบกลไกและระบบการสนับสนุนกระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนและชุมชนตำบลหนองสนธิ รวมไปถึงประสบการณ์การทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ร่วมกันนำไปสู่การวิเคราะห์วางแผนและปฏิบัติการต่อไป

“ใช้ทุนเดิมเสริมงานใหม่” วิธีการตั้งโจทย์ทำงานของเด็กและเยาวชน

ด้วยต้นทุนการพัฒนาเด็กและเยาวชนตำบลหนองสนธิที่มีมายาวนานกว่า 10 ปี ประกอบกับการมองเห็นความสำคัญของการสร้างให้เกิด “กลไกการพัฒนาเด็กและเยาวชนตำบลหนองสนธิ” อย่างยั่งยืน ในปี 2562 อบต.หนองสนธิจึงเข้าร่วมกระบวนการวิจัยกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) หรือ สกว.เดิม และ มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาकरไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โดยมี มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอีสานเข้ามาทำหน้าที่เป็นที่เลี่ยงหนุนเสริมกระบวนการทำวิจัย ผ่านการทำโครงการ “การพัฒนาระบบและกลไกการสนับสนุนกระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนและชุมชน ตำบลหนองสนธิ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์”

อย่างไรก็ตามแม้ในพื้นที่จะมีการดำเนินงานในหลากหลายระดับ แต่ยังมีข้อจำกัดในการดำเนินงาน จึงนำมาสู่การตั้งโจทย์การวิจัยในครั้งนี้ให้สอดคล้องกับปัญหาในชุมชน ผ่านแผนงานโครงการย่อย 3 โครงการ ได้แก่

โครงการการสร้างควมสัมพันธ์ของเยาวชนและผู้สูงอายุในชุมชน บ้านสำโรงน้อย หมู่ที่ 7

ประชากรผู้สูงอายุในตำบลหนองสนธิ มีมากถึงร้อยละ 31.17 ประมาณ 1,608 คน ในจำนวนนี้มีผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรังของผู้สูงอายุ จำนวน 270 คน ทาง อบต. จึงจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลหนองสนธิ และจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และให้ผู้สูงอายุถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่เด็กและเยาวชน

โครงการการมีส่วนร่วมของเยาวชนและชุมชนในการจัดการขยะ บ้านขาว หมู่ที่ 5

สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของตำบลหนองสนธิมีปัญหาเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการจัดการขยะ เห็นได้จากมีเศษขยะตกลงบริเวณสองข้างทางในพื้นที่สาธารณะและไม่มีการคัดแยกขยะจากครัวเรือน การดำเนินโครงการรณรงค์คัดแยกขยะต้นทางในครัวเรือน จัดกิจกรรมทำความสะอาดหมู่บ้านทุกเดือน การจัดประกวดหมู่บ้านน่าอยู่ น่าดู น่ามอง ลดเสียง ลดโรค การจัดการขยะครบวงจร เช่น นำขยะมาทำปุ๋ย ทำน้ำหมัก เป็นต้น มีการรับซื้อขยะจากสมาชิกเดือนละครั้งเพื่อลดขยะในชุมชน และให้ชุมชนมีรายได้

โครงการแนวทางการลดอุบัติเหตุทางถนนในเขตตำบลหนองสนธิ

ตำบลหนองสนธิมีเส้นทางคมนาคมหลักผ่านตำบล 2 เส้นทาง คือ ถนนปัทมานนท์ ทางหลวงหมายเลข 214 เส้นทางหลักในการเดินทางระหว่างจังหวัด และถนนทางหลวงหมายเลข 2333 เป็นเส้นทางรองในการเดินทางระหว่างอำเภอจอมพระไปอำเภอสนม มียานพาหนะสัญจรไปมาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะช่วงเทศกาลสำคัญ เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ จากสถิติการเกิดอุบัติเหตุ ปี 2560 มีจำนวนอุบัติเหตุในพื้นที่ทั้งสิ้น จำนวน 28 ครั้ง สาเหตุของอุบัติเหตุ พบว่า เกิดจากสาเหตุสำคัญ ได้แก่ พฤติกรรมการขับซิ่งเร็ว เช่น ขับรถเร็ว ตัด/เมาแล้วขับ ง่วงแล้วขับ สภาพถนน สภาพรถ และสิ่งแวดล้อม

มีแนวโน้มว่า เด็กและเยาวชนที่ขับซิ่งจักรยานยนต์มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุสูงเนื่องจากขาดทักษะและความระมัดระวังในการขับขี่ นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมเสี่ยงอื่น ๆ เช่น ไม่สวมหมวกนิรภัย ประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดความตระหนักในการใช้รถใช้ถนน จึงมีการประกาศใช้ธรรมนูญตำบลหนองสนธิ หมวด 8 ว่าด้วยความปลอดภัยและการคมนาคม หมวด 9 ว่าด้วยบุหรี่ยาเสพติด และการพนัน เพื่อให้นักในชุมชนได้รับทราบและถือปฏิบัติร่วมกัน เด็กและเยาวชนร่วมกันจัดทำสัญลักษณ์ลดจุดเสี่ยงในตำบล และรณรงค์ให้มีการใส่หมวกกันน็อก

“โรงเรียน+ชุมชน+ครอบครัว” กลไกสนับสนุนเด็กและเยาวชนตำบลหนองสนิท

ในภาพรวมการทำโครงการและกิจกรรมพัฒนาเด็กและเยาวชน อบต.หนองสนิท ต้องการเห็นภาพการมีส่วนร่วม ทั้งจาก **ผู้ปกครอง – สถาบันครอบครัว โรงเรียน – สถาบันการศึกษา และผู้นำชุมชน-สถาบันการปกครองท้องถิ่น** เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเป็นคนคิดโครงการโดยมีผู้ใหญ่เป็นคนสนับสนุน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ ช่วยลดช่องว่างระหว่างวัยลงไปได้

การดำเนินงานที่ผ่านมาของ อบต.หนองสนิท มีกลไกการทำงานอยู่ 3 ระดับ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ดังนี้

1. กลไกความร่วมมือภาคีหน่วยงานในตำบล ประกอบด้วย อบต. กศน. รพ.สต. โรงเรียน รวมทั้งภาคีภายนอก กลไกนี้เคยบูรณาการงานร่วมกันก่อนหันมาขับเคลื่อนงานด้านเด็กและเยาวชนร่วมกับชุมชน

2. กลไกปฏิบัติการของแต่ละหน่วยงาน/สถาบัน ดำเนินการตามภารกิจหลักของหน่วยงาน สร้างความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในองค์กร ทั้งระหว่างผู้นำและผู้นำงาน ในสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองมีหน้าที่ช่วยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของบุตรหลาน

3. กลไกปฏิบัติการในชุมชน ได้แก่ ผู้นำทางการ ผู้ใหญ่ใจดี และผู้รู้ในชุมชน ที่ดำเนินการร่วมกับเด็กและเยาวชน

กลไกที่ใช้การแบ่งทีมงานออกเป็น 3 ชุด ดังนี้

ทีมงานชุดบทบาทของเยาวชนในการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวและชุมชน หมู่ที่ 7 จำนวน 9 คน ได้แก่

1. นางธัญญธร พงนะแก้ว (ครู กศน.ตำบลหนองสนิท)
2. นางสาวผกาพรรณ ทันแก้ว (เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน)
3. นางสาวร ศรีเพชร (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1)
4. นายวิเชียร สมหวัง (ประธานสภาฯ)

5. นางปราณี साแก้ว (ประธาน อสม.ตำบลหนองสนิท)
6. นายวิไล สาระ (หัวหน้ากลุ่มงานแม่และเด็ก)
7. นางจำรัส พวงจันทร์ (อสม.)
8. นางสาวรัชนิกรณ ชนะพร่อง (พนักงานจ้างเหมาบริการ)
9. นางสาวธัญจิรา ชารัมย์ (ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ)

**2) ทีมงานชุดการมีส่วนร่วมของเยาวชนและชุมชนในการจัดการขยะ บ้าน
ขาว หมู่ที่ 5 จำนวน 9 คน ได้แก่**

1. นายแสงจันทร์ พรหมบุตร (ผู้ใหญ่บ้านขาว)
2. นางอัมพร ดาบทอง (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านขาว)
3. นายนายเล็ง บุญปก (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านขาว)
4. นางมัลลิกา สุวงศ์ (ประธาน อสม.)
5. นายบัวพันธ์ พันมหา (ส.อบต.หนองสนิท)
6. นายสมเกียรติ บุญมี (ส.อบต.หนองสนิท)
7. นางสมบูรณ์ จินดา-ศรี (ส.อบต.หนองสนิท)
8. นางศุภมาศ ชิวประโคน (อสม.)
9. นางสาวนิตดา แสงสุข (อสม.)

3) ทีมงานชุดแนวทางการลดอุบัติเหตุทางถนนในเขตตำบลหนองสนธิ
จำนวน 3 คน ได้แก่

1. จำเือกฤชณะ มีด้วยดี (เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย)
2. นายพิชิต ผลคำ (พนักงานจ้างทั่วไป)
3. ทีมงานกู้ชีพ อบต.หนองสนธิ

แนวทางการจัดการ

โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนของ อบต.หนองสนธิ เน้นการหนุนเสริมความเข้มแข็งจากหน่วยเล็ก ๆ ในครอบครัว มาสู่ความร่วมมือของหน่วยงานระดับตำบล ด้วยเห็นว่าครอบครัวเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยสร้างความมั่นคงทางจิตใจให้แก่เด็กและเยาวชน แต่ในขณะเดียวกันชุมชนและสภาพสังคมทั้งในและนอกชุมชนก็มีผลต่อความคิดและตัดสินใจของเด็กและเยาวชนด้วยเช่นกัน จึงได้มีความพยายามผลักดัน **“เครือข่ายครอบครัวตำบลหนองสนธิ”** ที่เกิดจากการบูรณาการทำงานของกลไกทุกส่วนเชื่อมโยงกัน ตั้งแต่ อบต. ท้องที่ (ผู้นำชุมชน) หน่วยงานภาครัฐในชุมชน (รพ.สต. กศน. อสม. วัด) สถาบันการศึกษาผู้ปกครอง ผู้รู้ และประชาชนทั่วไป

วิธีการทำงานผ่าน “โครงการเด็กและเยาวชน”

อบต.หนองสนธิ วางนโยบายและดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชนมาเป็นเวลากว่า 10 ปี ที่ผ่านมายังไม่มีระบบและกลไกการหนุนงานที่มีแบบแผน แม้มีการขับเคลื่อนการทำงานจากหลายหน่วย แต่ละหน่วยงานยังคงทำงานแบบแยกส่วน การดำเนินโครงการ **“การพัฒนาาระบบและกลไกการสนับสนุนกระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนและชุมชน ตำบลหนองสนธิ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์”** จึงกำหนดให้มีวิธีการทำงาน 5 ขั้นตอนหลัก เริ่มต้นจากการ สรุบบทเรียนการทำงานพัฒนาเด็กและเยาวชนในช่วงที่ผ่านมา การศึกษาสถานการณ์เด็กและเยาวชนร่วมกับบริบทชุมชน

การจัดประชุมสร้างความเข้าใจและแบ่งบทบาทหน้าที่การทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การติดตามและสนับสนุนโครงการย่อยทั้ง 3 โครงการ ก่อนนำผลการวิจัยมาสรุปแล้ว ค้นข้อมูลสู่ชุมชน เพื่อต่อยอดโครงการต่อไป

วิธีการทำงาน 5 ขั้นตอนหลัก ประกอบด้วย

1. การสรุปบทเรียนการทำงานพัฒนาเด็กและเยาวชน ชุมชนของหน่วยงาน ภาคีในช่วงที่ผ่านมา

- ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ชุดบทเรียนจากคนทำงานและสร้างข้อเสนอแนะทางจากชุดบทเรียน

2. ศึกษาสถานการณ์ปัญหาของเด็กและเยาวชน ชุมชน เป้าหมาย และบริบทชุมชน

- คณะทำงานซึ่งเป็นทีมวิจัยหลัก ประชุมเพื่อกำหนดกรอบการศึกษาและวิธีการศึกษา วางแผนการเก็บข้อมูลโดยใช้กระบวนการศึกษาชุมชนแบบมีส่วนร่วม แล้วสรุปนำเสนอข้อมูลร่วมกันเป็นภาพรวมของทั้งตำบล

3. จัดประชุมภาคีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับความร่วมมือเป็นกลไกพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับตำบล เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการ

4. สนับสนุนกระบวนการทำงานใน 3 โครงการย่อย

- กลไกตำบลหนุนเสริมกลไกชุมชนให้ทำงานพัฒนาเด็กและเยาวชน
- ติดตามและประเมินผลการทำงานโครงการย่อย

5. สรุปผลการวิจัย

- สรุปโครงการย่อยและสรุปโครงการกลไก

6. นำเสนอผลการวิจัยระดับตำบลและแนวทางการพัฒนาต่อ

หลังจากสรุปบทเรียนการทำงานในช่วงที่ผ่านมา การดำเนินการในช่วงแรกเป็นขั้นตอนการหาข้อมูลด้านบริบทและข้อมูลเชิงประเด็นเกี่ยวกับกลไกการสนับสนุนเด็กและเยาวชน เช่น บริบทชุมชนสถานการณ์เด็กและเยาวชน สภาพปัญหาของชุมชน ทุนทางสังคม ทุนบุคคล ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ และทุนของตัวเยาวชนเอง รวมทั้งการค้นหาทุนนอกชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน 8 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ประชุมสรุปชุดบทเรียนจากคนทำงานและสร้างข้อเสนอแนวทางจากชุดบทเรียน

ขั้นตอนวิธีการ

1. ทีมวิจัยและกลไกพัฒนาเด็กและเยาวชนตำบลหนองสนิทพบทวนกระบวนการทำงานพัฒนาเยาวชนตลอดช่วงที่ผ่านมา โดยใช้ไทม์ไลน์ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน
2. ทบทวนผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นทั้งในเชิงบวกและเชิงลบโดยวิธีการตั้งประเด็นและแลกเปลี่ยนในวงใหญ่
3. ทบทวนปัญหาจากการดำเนินงานที่ผ่านมาว่ามีเรื่องใดบ้าง สาเหตุคืออะไร จากนั้นเรียงลำดับความสำคัญปัญหาาร่วมกัน
4. สรุป/วิเคราะห์สร้างชุดบทเรียนร่วมและกำหนดแนวทางการพัฒนาเยาวชนผ่านกระบวนการวิจัย

กิจกรรมที่ 2 ประชุมกำหนดกรอบของการศึกษา และวิธีการศึกษาสถานการณ์เด็กและเยาวชน ชุมชน เป้าหมาย และบริบทชุมชน

ขั้นตอนวิธีการ

1. ผู้ประสานงานแจ้งวัตถุประสงค์การจัดเวที
2. กำหนดกรอบการศึกษาและออกแบบเครื่องมือเก็บข้อมูลชุมชน โดยแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่มคือ ทีมกลไก ทีมโครงการย่อย 3 ทีม คือ 1) ทีมบทบาทของเยาวชนในการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวและชุมชน 2) ทีมความร่วมมือของเยาวชนและชุมชนในการจัดการขยะ และ 3) ทีมแนวทางการลดอุบัติเหตุทางถนน
3. กำหนดบทบาทหน้าที่ที่ทีมวิจัยรับผิดชอบในโครงการหลักและโครงการย่อย และกำหนดระยะเวลาการทำงาน
4. ลงพื้นที่เพื่อดูบริบทชุมชนโดยนักวิจัยและที่ปรึกษาโครงการ ฝึกการถามและการสัมภาษณ์

กิจกรรมที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลสถานการณ์เยาวชน ชุมชน เป้าหมาย และบริบทชุมชน

ขั้นตอนวิธีการ

1. จัดประชุมเพื่อค้นหาข้อมูลสถานการณ์เด็กและเยาวชน
2. แบ่งกลุ่มเด็กเยาวชน ผู้ใหญ่ใจดี ผู้นำชุมชน และกลุ่มงานเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ของเด็กและเยาวชน
3. ตัวแทนนำเสนอผลการระดมความคิดเห็น และให้แต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

กิจกรรมที่ 4 สรุปและนำเสนอข้อมูลร่วมกันเป็นภาพตำบล

ขั้นตอนวิธีการ

1. ผู้ประสานงานชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดประชุม
2. ผู้แทนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลที่ได้จากเวทีรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย สถานการณ์เด็กและเยาวชนเป็นช่วงอายุ แบ่งตามกลุ่มโครงการย่อย
3. นำเสนอทุนในชุมชน ศักยภาพในพื้นที่ที่ที่หนุนเสริม งานกิจกรรมที่แต่ละกลุ่มโครงการย่อยดำเนินการและผลที่เกิดขึ้น
4. สรุปผลการประชุม

กิจกรรมที่ 5 ประชุมสรุปสถานการณ์เด็กและเยาวชนและชุมชน กำหนดแนวทางการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาเด็กและเยาวชน

ขั้นตอนวิธีการ

1. หัวหน้าโครงการนำเสนอสถานการณ์เด็กและเยาวชน ทุนและศักยภาพของทุนทางสังคมที่เกี่ยวข้อง ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา
2. แบ่งกลุ่มทีมกลไกเป็น 3 กลุ่ม เพื่อเป็นทีมงานช่วยเหลือนักวิจัยเยาวชน
3. ทั้ง 3 กลุ่มจัดทำแผนปฏิบัติการในการทำงานตามโครงการย่อยของตนเอง
4. นำเสนอแผนปฏิบัติการของแต่ละโครงการย่อย
5. ปรับปฏิทินให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และระยะเวลาดำเนินงานที่เหลือ
6. สรุปปฏิทินการดำเนินการของภาพรวมตำบล

กิจกรรมที่ 6 สนับสนุนกระบวนการพัฒนาของชุมชน 3 โครงการย่อย

ขั้นตอนวิธีการ

1. นักวิจัยเยาวชนทั้ง 3 โครงการย่อย ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ดังนี้
 - ทีมบทบาทของเยาวชนในการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวและชุมชน บ้านสำโรงน้อยหมู่ที่ 7 ตำบลหนองสนธิ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์
 - ทีมความร่วมมือของเยาวชนและชุมชนในการจัดการขยะ บ้านขวามหมู่ที่ 5 ตำบลหนองสนธิ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์
 - ทีมแนวทางการลดอุบัติเหตุทางถนน ตำบลหนองสนธิ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์
2. ทีมงานพี่เลี้ยง แบ่งทีมเป็น 3 ทีมเพื่อคอยสนับสนุน ติดตามผลและให้ความช่วยเหลือ
3. นักวิจัยประสานหมู่บ้านเป้าหมายและกลุ่มเป้าหมายเพื่อลงพื้นที่ทำโครงการ
4. นักวิจัยดำเนินการปฏิบัติการตามขั้นตอนตามแผนปฏิบัติการในแต่ละโครงการย่อย

กิจกรรมที่ 7 กลไกตำบลหนุนเสริมกลไกชุมชนให้ทำงานพัฒนาเด็กและเยาวชน

ขั้นตอนวิธีการ

1. ทีมพี่เลี้ยงลงพื้นที่หนุนเสริมการทำงานของเยาวชนจำนวน 2 วัน
2. วันแรก ออกติดตามในพื้นที่ทั้ง 3 โครงการย่อยร่วมกับแกนนำเด็กและเยาวชน
 - ติดตามความคืบหน้าของโครงการ และให้กำลังใจการทำงานในพื้นที่
 - สอบถามกลุ่มเป้าหมายและผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการทำงานของแกนนำเด็กและเยาวชน
3. วันที่สอง จัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานของทั้ง 3 โครงการย่อย
 - จัดประชุมตั้งวงคุยกันถึง ปัญหา อุปสรรค และความสำเร็จในการทำงาน
 - นำเสนอแนวทางในการทำงานต่อยอด
 - ให้กำลังใจในการทำงาน

กิจกรรมที่ 8 ติดตามการทำงานโครงการย่อย

ขั้นตอนวิธีการ

1. แบ่งทีมงานติดตามกลุ่มโครงการย่อยเป็น 3 ทีม แต่ละทีมลงพื้นที่เพื่อติดตามโครงการย่อยจำนวน 1 วัน โดยจัดประชุมแกนนำเด็กและเยาวชน และประชาชนในหมู่บ้าน
 - ทีมบทบาทของเยาวชนในการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวและชุมชน ประชุมที่ศาลาบ้านสำโรงน้อยหมู่ที่ 7 ตำบลหนองสนธิ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์

- ทีมความร่วมมือของเยาวชนและชุมชนในการจัดการขยะ ประชุมที่ศาลาบ้านขาว หมู่ที่ 5 ตำบลหนองสนธิ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์
 - ทีมแนวทางการลดอุบัติเหตุทางถนน ประชุมที่บ้านไผ่ หมู่ที่ 8 ตำบลหนองสนธิ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์
2. พี่เลี้ยงโครงการจัดกระบวนการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนกับเด็กและเยาวชน และตัวแทนหมู่บ้านถึงการดำเนินงานที่ผ่านมา - แก่นำเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้อะไรจากการทำงาน? ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง? และชุมชนต้องการความช่วยเหลือเรื่องใดอีกบ้าง? เป็นต้น

รูปแบบระบบกลไกการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตำบลหนองสนิก

อบต. หนองสนิทมีนโยบายชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนผ่านโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทุนเสริมอาชีพ นโยบายถูกบรรจุอยู่ในแผนการพัฒนาเด็กและเยาวชนของ อบต. และมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นทางการเน้นให้ความสำคัญกับเด็กทั้งในและนอกระบบ ตั้งแต่วัยเด็กไปจนถึงวัยรุ่น โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน และผู้นำชุมชน ด้วยการสนับสนุนงบประมาณอย่างเต็มที่ให้ความสำคัญกับเด็กนอกระบบเพื่อหาช่องทางในการทุนเสริมอาชีพ โดยทำงานผ่านกลไก 3 ระดับคือ

1. กลไกระดับหมู่บ้าน เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างเด็กและเยาวชน และผู้ใหญ่ใจดีที่มีการทุนเสริมการทำการกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ ขับเคลื่อนไปได้ด้วยดี **2. กลไกระดับตำบล** เป็นการทำงานที่ครอบคลุมทุกกลุ่มวัยตั้งแต่เด็กแรกเกิด ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยม และช่วงวัยรุ่น โดยการทำงานมีรูปแบบเป็น ‘จิตอาสา’ ที่เข้ามาทำงานแบบไม่มีค่าตอบแทน การขับเคลื่อนงานจึงครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย **3. กลไกแกนนำเยาวชน** เป็นการรวมตัวของเยาวชนทั้งในและนอกระบบ และผู้ใหญ่ใจดี

นายสมจิตร นามสว่าง นายก อบต.หนองสนิท กล่าวว่า “งานเยาวชนเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานท้องถิ่น โดยตำแหน่งของเราคือการบริหารท้องถิ่น ดังนั้นปัญหาเรื่องเยาวชนจึงเป็นงานของเรา เป็นงานที่ต้องดูแลต้องเอาใจใส่ ต้องเปลี่ยนพฤติกรรมปัญหาเหล่านั้นจะสามารถแก้ไขได้ก็ต่อเมื่อคนทำงานเข้าใจปัญหาอย่างแท้จริง”

อบต.หนองสนิท จัดสรรงบประมาณสำหรับกิจกรรมของเด็กเยาวชนไว้ปีละประมาณ 300,000 - 400,000 บาท โรงเรียนให้คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองเป็นกรรมการดูแล เช่น โครงการปลูกผักตามรั้วโรงเรียน เสนอมาจากโรงเรียนเพื่อของบสนับสนุน 30,000 บาทต่อเทอม เสนอมายัง อบต. ต่อมา อบต. ส่งรายละเอียดโครงการให้กรรมการสถานศึกษาพิจารณาว่าโครงการนี้มีความเหมาะสมและสามารถทำได้จริงหรือไม่ การประมาณการงบประมาณมีความสมเหตุสมผลเพียงใด ก่อนทำการ

อนุมัติโครงการเพื่อป้องกันการทุจริต หากโครงการได้รับการอนุมัติ อบต. จะทำหน้าที่ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานส่วนต่าง ๆ ต่อไป

ปีงบประมาณ 2561 มีการดำเนินโครงการเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ให้เด็กและเยาวชนทดลองปลูกผักและทำอาหารรับประทานด้วยตนเอง รวมถึงการรณรงค์ให้ความรู้เรื่องการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ส่วนปีงบประมาณ 2562 เน้นไปที่การพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะชีวิต

“พี่เลี้ยงกลไก-พี่เลี้ยงชุมชน-นักวิจัยเยาวชน” กระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กและ เยาวชนหนองสนิก

สมเกียรติ สาระ หัวหน้าสำนักปลัด อบต.หนองสนิก จ.สุรินทร์ ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัยกล่าวว่าเป้าหมายของการวิจัยเพื่อต้องการสร้างกลไกในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ จากที่มีอยู่เดิมแล้วให้สามารถทำงานได้ดีขึ้น และทราบแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาต่อไปให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น โดยใช้ 3 โครงการย่อยของเยาวชนเพื่อเปิด “พื้นที่” ให้ผู้ใหญ่ได้มีโอกาสทำงานร่วมกับเด็กและเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบได้แก่

1. โครงการบทบาทของเยาวชนในการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวและชุมชน หมู่ที่ 7 บ้านสำโรงน้อย เป็นการให้เด็กและเยาวชนและผู้สูงอายุในหมู่บ้านได้มีกิจกรรมทำร่วมกัน เพราะมองว่าเด็กและเยาวชนและผู้สูงอายุในปัจจุบันมีช่องว่างระหว่างวัยหลายครัวเรือนเด็กและเยาวชนอาศัยอยู่กับปู่ย่าตายาย เพราะพ่อแม่ไปทำงานต่างพื้นที่ ถ้าเด็กและเยาวชนและผู้สูงอายุได้เรียนรู้การดูแลกัน จะเป็นการพัฒนาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้สูงอายุ

2. โครงการการมีส่วนร่วมของเยาวชนและชุมชนในการจัดการขยะ หมู่ที่ 5 บ้านขวาว ที่ผ่านมามีพื้นที่มีการทำงานเรื่องการจัดการขยะมาตลอด แต่ทำงานกันแบบแยกส่วน ขาดการร่วมมือกัน โครงการวิจัยนี้จึงต้องการที่จะเห็นเด็กและเยาวชน

อสม. และผู้หลักผู้ใหญ่ในหมู่บ้านได้ทำงานร่วมกันโดยใช้ประเด็นเรื่องขยะเป็นเครื่องมือในการทำงาน

3. โครงการแนวทางการลดอุบัติเหตุทางถนนในเขตตำบลหนองสนธิ เนื่องจากในตำบลหนองสนธิมีถนนสายหลักตัดผ่านจำนวน 2 สาย ที่ผ่านมามีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ก่อปรกักับเด็กและเยาวชนในปัจจุบันไม่ค่อยสวมใส่หมวกกันน็อก การณรงค์ให้ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์สวมใส่หมวกกันน็อกจะช่วยลดการบาดเจ็บรุนแรงและเสียชีวิตลงได้

แม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 จะส่งผลให้การดำเนินโครงการวิจัยไม่สามารถทำได้ตามที่วางแผนไว้อย่างเต็มที่ แต่สภาพพื้นที่ที่เกิดขึ้นในชุมชนสมเกียรติกล่าวว่า เขารู้สึกพึงพอใจแล้ว “ผมถือว่าประสบความสำเร็จนะ เพราะเด็กและเยาวชน และผู้ใหญ่ใจดีทำงานร่วมกันได้ รู้จักกันมากขึ้น สนทนากันมากขึ้น ทำให้การทำงานหรือการช่วยเหลือเด็กในชุมชนรวดเร็วขึ้น”

ทีมพี่เลี้ยงกลไก อบต.หนองสนธิ มีวิธีแก้ปัญหการทำงานในช่วงโควิด เช่น การใช้คลิปวิดีโอเพื่อณรงค์เรื่องการสวมใส่หมวกกันน็อก การมอบหมายให้หมู่บ้านเป้าหมายแต่ละคุ้มดำเนินการกันภายในในการจัดการขยะ ขณะที่การทำกิจกรรมกับผู้สูงอายุเน้นไปที่การดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวของเยาวชนเอง จนสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ชาลง การผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ ออกมาเป็นระยะ ทำให้กิจกรรมของเยาวชนจึงเริ่มกลับมาดำเนินการอีกครั้ง เพื่อสานต่อสิ่งที่ทำจนแล้วเสร็จ

และจะมีการสรุปผลการดำเนินการต่อไป “เราจะทำงานต่อก่อนแล้วเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินว่าที่ทำไมมันเกิดบทเรียนอะไรขึ้นบ้าง สำเร็จหรือไม่ สำเร็จเพราะอะไร”

สมเกียรติชี้ว่า การเป็นโค้ชที่เลี้ยงสำหรับเขานั้นไม่ยาก เพราะทุกคนสนุกในการทำงาน พูดคุยกัน ทำงานด้วยกัน จนได้กลายเป็นเพื่อนกันไปแล้ว “เรามีการพบปะพูดคุยกันผ่านสื่อออนไลน์เช่น กลุ่มเฟซบุ๊ก กลุ่มไลน์ ว่าเขาไปลงทำตรงไหน เครื่องมือมีติดขัดอะไรอย่างไร แนววิธีการทำงานอย่างไร ถ้าเขาติดขัดเราก็ตช่วยประสานงาน” โดยเครื่องมือที่นำไปโค้ชที่เลี้ยงได้แก่เครื่องมือ 7 ชิ้นที่ได้รับการอบรมจากทีมวิทยากรมาอีกต่อหนึ่ง ส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลบริบทชุมชน เช่น แผนที่เดินดิน ผังเครือญาติ แผนที่ชุมชน “เราเอาไปแนะนำให้เขาใช้ ให้เขาเรียนรู้ ผึกทำไปพร้อมกัน”

ขณะที่การโค้ชเด็กและเยาวชนก็ไม่ต่างกัน หัวหน้าสำนักปลัด อบต.หนองสนธิ เผยว่า ต้องอาศัยการพูดคุยกันเป็นประจำ ถ้าเด็กและเยาวชนมีปัญหาสามารถปรึกษาพี่เลี้ยงได้ทันที ทั้งนี้ด้วยการเกาะติด ใส่ใจดูแลเยาวชนไม่ให้เกิดช่องว่าง “ส่วนใหญ่ถ้าใช้ให้ทำอะไรก็เหมือนกับไปร่วมทำด้วยกัน เราช่วยทำกับเขาด้วย ทำเสร็จถ้าเขาทำเป็น เราก็ปล่อยส่วนใหญ่ก็ไปทำร่วมกับเขาเขาเรียนรู้ไปพร้อมกับเราเลย” สมเกียรติสะท้อนและเผยหลักคิดในการประคับประคองเยาวชน “เราโค้ชเขาอย่างเดียวไม่ได้ เราปล่อยให้เขาทำ แต่ถ้าเขาเจอปัญหาอุปสรรค เราต้องช่วยเขาด้วย”

ครูหมี-ธัญญธรณ์ พจนะแก้ว กศน.ตำบลหนองสนธิ พี่เลี้ยงนักวิจัยเยาวชน โครงการบทบาทของเยาวชนในการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวและชุมชน หมู่ที่ 7 บ้านสำโรงน้อย เสริมว่า การเป็นพี่เลี้ยงเยาวชนต้องใจกว้าง เปิดใจได้กับทุกเรื่องและทุกปัญหาที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเจอกับปัญหาใดพี่เลี้ยงจะต้องเข้าถึง ให้คำแนะนำให้เข้ากับสถานการณ์และช่วงวัยของเด็กและเยาวชนแต่ละครอบครัวได้ บางครั้งเด็กและเยาวชนอาจจะมีปัญหา ไม่บอกใคร แต่สะท้อนออกมาในเฟซบุ๊ก เราสามารถใช้สื่อเหล่านี้เข้าไปสอดส่องดูแล ยิ่งการเป็นพี่เลี้ยงให้เยาวชนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มเปราะบาง เขารู้สึกเสมอว่าเขาเป็นคนร้าย แต่ครูที่เข้าถึงจะบอกเขาเสมอว่า “ถึงเธอจะเป็นคนร้าย ก็เป็นคนร้ายที่ครูรักและใส่ใจเสมอ” เราต้องเป็นกำลังใจให้เขา แค่ว่าพูดเล็ก ๆ ก็สามารถเข้าถึงใจเขาได้แล้ว

สำหรับผลสำเร็จจากโครงการบทบาทของเยาวชนในการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว และชุมชนที่ครูหมีเป็นที่เล็งให้กับเยาวชนนักวิจัย ครูหมีกล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์หนึ่งคือ เด็กไม่ไปเล่นที่อื่นมาก และ 2. เขาจะแบ่งระยะเวลาของการเล่นเกมหรือเล่นโซเชียลลดน้อยลง เพราะต้องใช้เวลาคูดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวของตนเอง ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและเยาวชนกับผู้สูงอายุจึงดีขึ้น

“บางที่ตายายไม่เคยดูทีวีกับหลาน ลองดูว่าถ้าได้ดูทีวีด้วยกันสักเรื่องหนึ่งแล้วได้มาพูดคุย วิเคราะห์แลกเปลี่ยนกัน มีเสียงหัวเราะ มีเสียงพูดคุยกัน นั่นคือจิตวิทยาอีกอย่างหนึ่งที่เราหนุนเสริมให้เด็กและเยาวชนกลับไปแล้วสามารถจัดกระบวนการและเข้าไปแนะนำน้อง ๆ ทีมวิจัยของเราได้ หรือบางครอบครัวอาจจะไม่ชอบดูทีวีตายายชอบพาหลานปลูกผัก เราก็เห็นความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ตายายคุยกับหลานมากขึ้น เช่นในช่วงเวลาที่ปลูกผัก ตายายจะได้คุยเรื่องการทำปุ๋ยว่าทำอย่างไรรดน้ำผักทำอย่างไร บางครั้งเด็กอาจไม่รู้ด้วยซ้ำว่าต้องรดน้ำผักก็โมง หรือใส่ปุ๋ยช่วงไหน”

ครูหมี เล่าด้วยว่า ความภาคภูมิใจหนึ่งของการเข้าร่วมโครงการวิจัย คือการดึงเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มเปราะบางกลับเข้ามาเรียน กศน.ได้ หลังจากที่เขาลุดออกนอกกระบบไปแล้ว ขณะที่ตัวเอง เธอมองว่าการทำวิจัยทำให้ตัวเองมีกรอบแนวคิดกว้างขึ้น ทำงานกับชุมชนเป็นมากขึ้น และแทนที่จะมุ่งเน้นการสอนวิชาการให้กับเด็กและเยาวชนตามบทบาทหน้าที่ครู กศน.เพียงอย่างเดียว การสอนให้เขาเหล่านั้นมีทักษะชีวิต และทักษะชุมชน ก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน

น้องนิว-นภาพร ทองมันน์ เยาวชนนักวิจัย โครงการบทบาทของเยาวชนในการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวและชุมชน สะท้อนภาพความเปลี่ยนแปลงของตัวเองหลังเข้ามาทำโครงการวิจัยขึ้นว่า สิ่งที่น่าเปลี่ยนแปลงไปมากที่สุดคือเรื่องทัศนคติกับผู้สูงอายุดีขึ้น น้องนิวล้ำว่าที่บ้านไม่ได้มีผู้สูงอายุ แต่มียายแท้ ๆ อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ปกติจะไปหายายบ่อย ๆ แต่ไม่ได้ไปหายายทุกวัน เมื่อเข้าร่วมโครงการวิจัยทำให้นิวไปหายายทุกวัน และพยายามพูดคุยกับยายมากขึ้น

“แต่ก่อนไม่ค่อยได้คุยกันมากมาย ไปหายายช่วยรดน้ำพริก ไปช่วยพลิกใบหม่อนปลูกผัก อะไรพวกนี้ ตอนนี้คุยกับยายเยอะขึ้น ถามสารทุกข์สุกดิบ คุยเรื่องทั่วไปกับยาย วันนี้นึกขึ้นข้าวกับอะไร วันนี้ไปไหน การมาทำตรงนี้เหมือนทำให้เราเข้าใจผู้สูงอายุมากขึ้น ปกติจะไม่กล้าคุยเพราะรู้สึกว่าคุณแก่ชรา เลยไม่ค่อยเข้าหา แต่พอได้คุยกันบ้างทำให้เปลี่ยนความคิดใหม่ว่าไม่ใช่แบบที่เราคิดเสมอไป เราคุยกับยาย ยายไม่ได้บ่นตลอด”

การลงทะเบียนข้อมูลผู้สูงอายุแต่ละหลังคาเรือน ยังทำให้นิวได้รู้จักและมีความรู้สึกยึดโยงกับผู้สูงอายุในชุมชนมากขึ้น จากแต่เดิมเพียงแค่ชั่งรถผ่าน กลายเป็นได้รับรู้ความเป็นมาเป็นไปของตา ๆ ยาย ๆ แต่ละคนมากขึ้น

“ความรู้สึกหลังเข้าร่วมทำโครงการก็ดีค่ะ เหมือนเข้าใจ เข้าถึงมากขึ้น ได้เห็นความเป็นอยู่จริง ๆ ของผู้สูงอายุของแต่ละหลังคาเรือน ตอนที่เราไปเก็บข้อมูล ไปสัมภาษณ์ เราถามตายายว่ามีรายได้เท่าไร มีรายจ่ายเท่าไร ลูกส่งเงินให้ใช้ไหม เหนงไหม อยู่กันอย่างไร เหมือนจากที่เราแค่ขับรถผ่านแต่ละบ้านแค่ผิวเผิน แต่พอเราลงไปจริง ๆ มันรู้สึกมากขึ้น มันรู้มากกว่านั้น จากที่ไม่เคยรู้ตรงนี้มาก่อน พอได้มีโอกาสเข้าไปพูดคุยกันแล้ว พบว่าเขาก็มีความสุขค่ะ”

นอกจากผู้สูงอายุแล้ว การทำโครงการวิจัยยังทำให้น้องนิวได้เพื่อนใหม่เป็นเด็กนอกระบบที่ได้มาทำความรู้จักและร่วมงานกัน “ถามว่าหนูกลัวเขาไหม หนูไม่กลัว แต่เขาจะกลัวหนูเหมือนมันจะเป็นความรู้สึกที่เหมือนเราเรียนแต่เขาไม่ได้เรียน เขาจะไม่ค่อยกล้าคุยกับเรา เพื่อนที่ออกจากโรงเรียนจะเป็นแบบนี้เกือบทุกคนเลย เขาจะไม่กล้าพูดกับเรา แต่พอทำกิจกรรมมันได้คุยกัน แล้วพอเวลาชั่งรถผ่านกันก็ได้ถามไถ่พูดคุยกันมากขึ้น”

น้องนิวค้นพบด้วยว่า โครงการวิจัยที่ อบต.ดำเนินการได้ทำให้เกิดภาพความเปลี่ยนแปลงในชุมชนไปในทางที่ดีขึ้น “แต่ก่อนคือหมู่บ้านหนูจะมีคนทำกิจกรรมน้อยมาก ที่เป็นคนในหมู่บ้านหนูเองจะน้อยมาก ทีนี้พอได้ทำกิจกรรมนี้เวลามีกิจกรรมที่ อบต. หรือที่อื่น จะมีคนจากหมู่บ้านหนูไปร่วมเยอะขึ้น ทั้งผู้ใหญ่ใจดีและเด็ก ๆ ด้วยที่มาช่วยงานกัน”

น้องนิว สะท้อนด้วยว่า การเข้ามาทำงานตรงนี้ทำให้นิวมีทักษะการพูดคุย การเข้าหาผู้ใหญ่และผู้สูงอายุมากกว่าแต่ก่อน จากระยะแรกต้องอาศัยครูหมิช่วยพุดนำ เยาวชนไม่กล้าพูดคุยเอง จนในที่สุดเยาวชนต้องรวบรวมความกล้าลุกขึ้นมาทำหน้าที่โดยไม่ต้องรอให้ครูหมิช่วยทุกอย่างเหมือนช่วงแรก ๆ

“มันเป็นโครงการของเราแต่ครูหมิต้องคอยช่วยตลอด เราต้องหัดทำเองบ้าง ต้องมีความกล้าลุกขึ้นมาทำ ทำให้เรากล้าพูดสื่อสาร กล้าพูดมากขึ้น เปลี่ยนไปในเรื่องการพูดในที่สาธารณะด้วย อันนี้หนูพูดเป็นขึ้น พูดเก่งขึ้น มันใจมากขึ้นและไม่อายค่ะ”

ส่วน น้องบีม-ปัทมิตา สุวงศ์ เยาวชนนักวิจัย โครงการการมีส่วนร่วมของเยาวชนและชุมชนในการจัดการขยะ หมู่ที่ 5 บ้านขวาว กล่าวว่า รู้สึกพอใจกับผลของการทำงานคนในชุมชน 90 เปอร์เซ็นต์สามารถจัดการขยะได้ดี ได้ถูกต้อง แต่ละคุ้มมีความสะอาดมากขึ้น แต่ที่บ้านมีการจัดการขยะของตัวเองได้ดี ตอนทำได้พาเด็ก ๆ ทำกิจกรรมสังเกตเห็นว่าเขาทิ้งขยะได้ถูกที่มีเสียงสะท้อนจากชาวชุมชนว่าเขามีใจกับตัวเยาวชนตำบลหนองสนทที่ทำงานกันเป็นทีม เยาวชนเข้มแข็ง เวลาทำงานเยาวชนให้ความสำคัญกับงาน เสียสละเวลาตัวเองอย่างช่วงปิดเทอมมาทำกิจกรรมเพื่อชุมชน

คำแนะนำจากพี่เลี้ยงที่น้องบีมประทับใจและนำมาใช้กับชีวิตคือคำพูดที่ว่า “การทำงานให้ทำกันเป็นทีมมันดีแล้ว เพราะว่าถ้าเราแตกกัน งานมันจะไปไม่ได้” บีมเล่าว่า เมื่อนำมาใช้ก็เป็นจริงดังว่า การทำงานเป็นทีมทำให้เรารักกันมากขึ้นเพราะเราทำงานแบบช่วยเหลือกัน รู้สึกภูมิใจมากที่ได้ทำกิจกรรม ได้ทำสิ่งดี ๆ ให้กับชุมชน และรู้สึกอบอุ่นเพราะว่าในการทำกิจกรรมไม่มีใครทิ้งใครเลย ช่วยกันทำทุกคน

สำหรับการเปลี่ยนแปลงของตัวเองที่เด่นชัด น้องบีมชี้ว่า **“คือเรื่องทัศนคติ เราทำงานกับผู้ใหญ่ด้วย และทำงานกับเด็กและคนรุ่นเดียวกันกับเราด้วย และเราสามารถปรับตัวเข้าหาเขาได้ คนที่เราไม่ชอบ ความคิดไม่ตรงกันเราไม่แสดงอารมณ์ออกไป เก็บอารมณ์ได้ และเราคิดว่าการทำงานร่วมกัน ถ้าเราไม่โกรธหรือเกลียดกันจะดีกว่า บางทีเราต้องยอมบ้าง สุดท้ายเราจะทำงานร่วมกันได้”**

นอกจากนี้การทําวิจัยยังทำให้น้องบีมรู้จักคิดเป็นระบบ ก่อนที่เราจะลงพื้นที่ไปทำงานต้องมีการวางแผนก่อนและมีการคุยกันก่อนว่าจะทำอะไร นอกจากนั้นการทําวิจัยยังทำให้น้องบีมมีทักษะใหม่เพิ่มขึ้น เมื่อทักษะที่มีเปลี่ยนไป มุมมองและตัวเลือกในชีวิตย่อมมีมากขึ้น “ความใฝ่ฝัน หนูอยากเป็นครูภาษาอังกฤษค่ะ และอยากเป็นไกด์ แต่ก่อนหนูเป็นคนไม่พูด หนูเริ่มกล้าพูดตอนที่มาทำกิจกรรมนี้ล่ะค่ะ เมื่อก่อนหนูแค่อยากเป็นครู แต่พอหนูพูดเก่งขึ้นหนูก็อยากเป็นไกด์ด้วย” น้องบีมทิ้งท้าย

บทสังเคราะห์ รูปแบบและกลไกการพัฒนาเด็กและเยาวชน อบต.หนองสนิก

จากการศึกษาชุดบทเรียนที่ตำบลหนองสนิกได้ดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชน พบว่า สภาเด็กและเยาวชนเป็นกลไกขับเคลื่อนหลัก ซึ่งต่อมา มีการรวมตัวกับทีมงาน กู้ชีพตำบลหนองสนิก กลายเป็น **‘กลุ่มเยาวชนหนองสนิกจิตอาสาพลัส’** นอกจากนี้ ยังมีกลไกในระดับตำบลที่เรียกว่า **กลุ่มงาน** รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ในตำบล และ เครือข่ายครอบครัวตำบลหนองสนิก เข้ามาเป็นกลไกขับเคลื่อนในภาพรวมของตำบล

กลุ่มองค์กร/หน่วยงานที่ขับเคลื่อนงานพัฒนาเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน/ผู้ใหญ่/ผู้ช่วย/ส.อบต. บทบาทหน้าที่ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยในชุมชน เช่น การคัดเลือกผู้ประสานงานที่เห็นว่าเหมาะสมกับงานกิจกรรมต่าง ๆ และสอดส่องดูแลไม่ให้เกิดในชุมชนยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ดูแลพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ชุมชนรับทราบ ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ โดยมี **จุดแข็ง** คือ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ **จุดอ่อน** คือ ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม ส่งผลให้การทำกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง ไม่มีการวัดผลและประเมินผล ไม่ได้รับความร่วมมือในบางกิจกรรม

2. ทีมงานผู้ใหญ่ใจดี บทบาทหน้าที่ ทำงานกิจกรรมระดับเยาวชน เป็นพี่เลี้ยงเยาวชนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา มาด้วยใจจิตอาสา มองเห็นปัญหาของเยาวชนอยากมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา โดยมี **จุดแข็ง** คือ มีความพร้อม มีความรับผิดชอบ มีความสามัคคี และมีใจมุ่งมั่น แต่ **จุดอ่อน** คือ มีหลายภาระหน้าที่ บทบาท-ภาระครอบครัว ขาดงบประมาณ ขาดทักษะในการสื่อสารกับเด็ก ขาดกลไกการพัฒนาเด็กในชุมชน และขาดเจ้าหน้าที่ทำงานโดยตรง

3. เครือข่ายครอบครัว บทบาทหน้าที่ สนับสนุนสุขภาวะเด็กและครอบครัวเยาวชนเพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาครอบครัวที่สูญเสีย รองรับการประสานงานด้านการพัฒนาเด็กและครอบครัวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ยังไม่มีการจัดตั้งที่ชัดเจน

ขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดการประสานงานที่เกิดความต่อเนื่อง ขาดองค์ความรู้ นำมาพัฒนาในพื้นที่การประสานงาน และทักษะการพูดที่ผ่านมาสามารถแก้ไขปัญหาสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวได้ในระดับหนึ่ง เช่น เด็กแว้นในชุมชนลดลง ปัญหายาเสพติดในครอบครัวลดลงในระดับหนึ่ง

4. กศน.ตำบลหนองสนิท บทบาทหน้าที่ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กิจกรรมทักษะชีวิต พัฒนาสังคมและชุมชน **จุดแข็ง** คือมีงบประมาณ มีแผนปฏิบัติการ และมีกรอบการดำเนินงานชัดเจน

5. กองทุน สปสช., กลุ่มงานเด็กและเยาวชน, แม่และเด็ก, เด็กปฐมวัย, เด็กวัยเรียน มีบทบาทหน้าที่ตามภาระงาน **จุดแข็ง** คือ สามารถทำงานตามกรอบงานได้เป็นอย่างดี แต่ยังต้องมีการปรับปรุงเรื่องเวลาและบุคลากรให้เพียงพอกับการทำงาน

ส่วนผลสำเร็จการทำงานของกลไกการพัฒนาเด็กและเยาวชน มีดังนี้

1. การทำงานในระดับกลไกหมู่บ้าน เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างเด็กและเยาวชน และผู้ใหญ่ใจดี ที่มีการหนุนเสริมการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ ขยับเคลื่อนไปได้ด้วยดี แต่ยังขาดการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างกัน เช่น กลุ่มแม่และเด็กจะมุ่งเพียงกลุ่มแม่และเด็กตั้งครรภ์ โดยไม่มีการเชื่อมโยงกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ส่งผลให้การพัฒนาไม่สามารถตอบโจทย์หรือแก้ไขปัญหาในภาพรวมได้

2. การทำงานของกลไกในระดับตำบล เป็นการทำงานที่ครอบคลุมทุกกลุ่มวัย ตั้งแต่เด็กแรกเกิด ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยม และช่วงวัยรุ่น โดยการทำงานมีรูปแบบเป็น ‘จิตอาสา’ ที่เข้ามาทำงานแบบไม่มีค่าตอบแทน ทำให้การขับเคลื่อนงานมีความครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย

3. กลไกแกนนำเยาวชน เป็นการรวมตัวของเยาวชนทั้งในและนอกระบบ มีการจัดทำแผนงานการจัดกิจกรรมทั้งปีร่วมกันระหว่างเยาวชนและผู้ใหญ่ใจดี แต่ยังไม่มีการตั้งเป้าหมายในอนาคตที่ชัดเจนในการทำกิจกรรม ขณะที่เยาวชนส่วนใหญ่เป็นนักเรียน การทำกิจกรรมจึงไม่เกิดความต่อเนื่อง ประกอบกับช่วงหลังมีการระบาดของโรคโควิด ทำให้แผนการทำงานต้องปรับเปลี่ยนบ่อยครั้งทำให้เกิดความล่าช้า

4. แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน/ยุทธศาสตร์การพัฒนา จากการดำเนินงานที่ผ่านมา มีการสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนและชุมชนในการจัดทำแผนงาน

แต่ละเดือน ทำให้เด็กและเยาวชนมีแรงจูงใจในการทำกิจกรรม เพราะเป็นความต้องการของเยาวชนเอง แต่เมื่อมองในภาพรวมยังไม่มีแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนที่แยกต่างหากจากแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่มียุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเด็กและเยาวชนที่ชัดเจน มีเพียงแผนงานและยุทธศาสตร์ที่อยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งไม่มีความชัดเจนและครอบคลุม ทำให้ขาดเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจนร่วมกัน ต่างฝ่ายต่างขับเคลื่อนงานของตนเอง

ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรค

1. **ทีมพี่เลี้ยง (เจ้าหน้าที่ อบต.)** มีการกิจตามหน้าที่งานค่อนข้างเยอะ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานหรือกิจกรรมบางอย่างตามปฏิทินการทำงานที่วางแผนไว้ตามระยะเวลาที่กำหนดได้
2. **ทีมแกนนำเยาวชน** ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน และช่วงที่ผ่านมามีการกิจต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้จัดสรรเวลามาร่วมทำวิจัยได้ไม่เต็มที่ ประกอบกับมีการระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้แผนการทำงานต้องปรับเปลี่ยนบ่อยครั้งจนเกิดความล่าช้า

แนวทางการแก้ไขปัญหาลักษณะที่เกิดขึ้น

1. แบ่งความรับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล และเลือกเวลาในช่วงตอนเย็นหรือในวันเสาร์อาทิตย์ เพื่อให้แต่ละฝ่ายมาทำงานร่วมกันได้
2. ใช้สื่อเทคโนโลยีเข้ามาช่วยการเก็บข้อมูล เช่น การใช้เฟซบุ๊กไลน์และโทรศัพท์ในการสัมภาษณ์ สอบถาม และบันทึกข้อมูลต่าง ๆ
3. นำข้อมูลจากกรีแคบและเทคนแบมาใช้ร่วมด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. **การปรับปรุงและพัฒนากลไกที่เหมาะสม** การดำเนินงานที่ผ่านมา มีกลไกขับเคลื่อนที่หลากหลายแต่ยังขาดการบูรณาการ จึงขอเสนอให้มีการบูรณาการทุกกลุ่มงานมาทำงานเป็นคณะกรรมการชุดเดียวกัน ลดความซ้ำของกลไกในระดับหมู่บ้าน

และตำบล ทำให้การทำงานร่วมกันมีความชัดเจนขึ้นโดยนักวิจัยร่วมกับคณะทำงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนได้มีการสรุปข้อเสนอแนะ ดังนี้

กลไกหลัก ควรมีองค์ประกอบดังนี้

นายก อบต.หนองสนธิ/เจ้าหน้าที่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานสภาเด็กและเยาวชนตำบลหนองสนธิ ประธานสภาตำบลหนองสนธิ ประธาน อสม. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองสนธิ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกลุ่มงานเด็กและเยาวชน มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน งบประมาณ ส่งเสริมให้กลไกลอยข้อขัดข้องงานเด็กและเยาวชนตามยุทธศาสตร์ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานและยุทธศาสตร์ของตำบล

กลไกลอยระดับหมู่บ้าน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อสม. ผู้ใหญ่ใจดี แกนนำเด็กและเยาวชนตำบลหนองสนธิ และหัวหน้าคุ้ม ทำหน้าที่เก็บข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลสถานการณ์ ประเมินสถานการณ์เด็กและเยาวชนในชุมชนร่วมทำกิจกรรมกับเยาวชนในหมู่บ้าน/ตำบล เป็นพี่เลี้ยง โค้ช ให้คำปรึกษาแนะนำ ประสานงานกับผู้นำ - ผู้ปกครอง - กลไกหลัก ผลักดันให้เกิดงานตามแผนยุทธศาสตร์

2. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชน ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแยกต่างหากจากแผนพัฒนาท้องถิ่น จึงจะสามารถสร้างเป้าหมายร่วมกันในการขับเคลื่อนงานได้อย่างเป็นระบบ ไม่ซ้ำซ้อน และมองเห็นเป้าหมายร่วมกันชัดเจนมากขึ้น โดยคณะทำงานได้ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาเด็กและเยาวชนไว้คือ เด็กและเยาวชน (ทุกคน) มีทักษะอาชีพ เด็กนอกระบบมีอาชีพที่สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ เด็กและเยาวชนตำบลหนองสนธิรักและดูแลกัน ไม่แบ่งแยก

3. จัดตั้งกองทุนเพื่อคนรุ่นใหม่ เป็นกองทุนที่เกิดจากการระดมทุนของทุกฝ่าย เพื่อให้เด็กและเยาวชนเสนอโครงการเข้าไปขอใช้กองทุนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และสามารถนำกองทุนมาช่วยเหลือดูแลเยาวชนที่ด้อยโอกาส หากมีกองทุนจะทำให้การขับเคลื่อนงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องโดยเน้นการใช้กองทุนตามความต้องการจริง ๆ ของเยาวชนเป็นหลัก

ภาคผนวก

รายนามคณะผู้วิจัย และที่ปรึกษาโครงการ

1 หัวหน้าโครงการวิจัย

นายสมเกียรติ สาระ

ตำแหน่ง หัวหน้าสำนักงานปลัด

สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสนิท

ที่อยู่: องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

โทรศัพท์: 044-558-806 โทรสาร: 044-558-806

โทรศัพท์มือถือ: 08-9281-3157 e-mail: somkiatsara@hotmail.com

2 คณะผู้วิจัยร่วมโครงการวิจัยหลัก

นายหาญนรินทร์ หาญบาง

นางสาวรัชฎา ชนะพร่อง

นายอภิเดช สุวงศ์

นางสาวผกาพรรณ ทันแก้ว

นางมัลลิกา สุวงศ์

นางสังวร ศรีเพชร

นางทองอินทร์ เงามาม

นางสาวธัญจิรา ชารัมย์

นายธีราทร พวงจันทร์

นางสมบุรณ์ จินดาศรี

นางธัญญธร พจนะแก้ว

นางบังอร สุริยาทอง

จำเอนก ฤกษ์นะ มีด้วยดี

นายเทพชัยชนะ สุวงศ์

3 คณะผู้วิจัยร่วมโครงการย่อย

โครงการย่อยที่ 1 : การมีส่วนร่วมของเยาวชนและชุมชนในการจัดการขยะ บ้านขาว หมู่ที่ 5

ทีมพี่เลี้ยงวิจัย

นายแสงจันทร์ พรหมบุตร	ผู้ใหญ่บ้านขาว
นางอัมพร ดาบทอง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านขาว
นายนายเล็ง บุญปก	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านขาว
นางมัลลิกา สุวงศ์	ประธาน อสม.
นายบัวพันธ์ พันมหา	ส.อบต.หนองสนิท
นายสมเกียรติ บุญมี	ส.อบต.หนองสนิท
นางสมบุรณ์ จินดาศรี	ส.อบต.หนองสนิท
นางศุภมาศ ชิวประโคน	อสม.

ทีมนักวิจัยเยาวชน

นางสาวปิติตา สุวงศ์	หัวหน้านักวิจัย
เด็กหญิงอาริสา จำนงทรัพย์	นักวิจัย
เด็กหญิงณัฐพร สระหงส์ทอง	นักวิจัย
นางสาวกมลทิพย์ สุริยาทอง	นักวิจัย
นางสาวจิตติรัตน์ ทองมั่น	นักวิจัย
เด็กชายภูริภัทร เสริมแก้ว	นักวิจัย

โครงการย่อยที่ 2 : บทบาทของเยาวชนในการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวและ ชุมชน บ้านสำโรงน้อย หมู่ที่ 7

ทีมพี่เลี้ยงวิจัย

นางธัญธร พจนะแก้ว	ครู กศน.ตำบลหนองสนิท
นางสาวผกาพรรณ ทันแก้ว	เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน
นางสังวร ศรีเพชร	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1
นายวิเชียร สมหวัง	ประธานสภา

นางปราณี साแก้ว

นายวิไล สาระ

นางจำรัส พวงจันทร์

นางสาวรัชนิกรณ์ ชนะพร่อง

นางสาวธัญจิรา ชาร์มย์

ประธาน อสม.ตำบลหนองสนิท

หัวหน้ากลุ่มงานแม่และเด็ก

อสม.

พนักงานจ้างเหมาบริการ

ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ

ทีมนักวิจัยเยาวชน

นางสาวนภาพร ทองมั่น

นางสาวพรรณนารายณ์ พรหมบุตร

นางสาวสุนันทา พิมพวงษา

เด็กหญิงอัญชิษฐา โสตา

นางสาวจิตาภา ทองนรินทร์

หัวหน้านักวิจัย

นักวิจัย

นักวิจัย

นักวิจัย

นักวิจัย

โครงการย่อย 3 : ศึกษาแนวทางการลดอุบัติเหตุทางถนนในเขตตำบลหนองสนิท

ทีมพี่เลี้ยงวิจัย

จำเอก ฤกษ์ณะ มีด้วยดี

นายพิชิต ผลคำ

ทีมงานกู้ชีพ

จพง.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

พนักงานจ้างทั่วไป

อบต.หนองสนิท

ทีมนักวิจัยเยาวชน

นายยิ่งยง คำฝอย

นายบุญสม อินทร์ทอง

นายธวัชชัย บุญแก้ว

เด็กชายเกียรติชัย สาระ

เด็กชายมนทกานต์ แซ่โต้ว

เด็กชายณัฐภูมิ มาทัน

หัวหน้าทีมวิจัย

ทีมวิจัย

ทีมวิจัย

ทีมวิจัย

ทีมวิจัย

ทีมวิจัย

4 ที่ปรึกษาโครงการวิจัยหลัก

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสนธิ

กำนันตำบลหนองสนธิ

ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองสนธิวิทยา

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองสนธิ

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองกบ

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวารไพศรี

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนจั่ว

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสำโรง

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองสนธิ

.....

คณะทำงาน

“ผลงานการทำงานทุกหน่วยงาน” แนวคิดการพัฒนาเด็กและเยาวชนตำบลหนองสนิม

ดำเนินการโดย	มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
ISBN	
พิมพ์ครั้งแรก	มกราคม 2564
จำนวนพิมพ์	1,000 เล่ม
สงวนลิขสิทธิ์	โครงการพัฒนาเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น 4 ภาค ระยะที่ 3: หลักสูตรนักกักตอชุมชน เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และครอบครัว มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ อาคาร Plaza East เลขที่ 19 ถนนรัชดาภิเษก แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ โทรศัพท์ 0-2937-9901-7 โทรสาร 0-2937-9900
ที่ปรึกษา	คุณปิยาภรณ์ มัณฑะจิตร
บรรณาธิการ	คุณสุทิน ศิรินคร
จัดทำเนื้อหา ออกแบบ และควบคุมการผลิต	บริษัท คิดค้นคว้า จำกัด 57/357 หมู่ 1 ต.บางบัวทอง อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี 11110 โทรศัพท์ 0-2270-1350 e-mail: kidkonkwa@gmail.com
พิมพ์ที่	บริษัท เอส.อาร์.พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด

ภาคีเครือข่ายร่วมสนับสนุนการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 แห่งในจังหวัดสุรินทร์

